

ถูกกฎหมาย แต่ผิดจรรยาบรรณ

หลายวันก่อนเห็นพลสำรวจของโพลีตันหนึ่งในหนังสือพิมพ์ เนื้อข่าวบอกว่าคนส่วนใหญ่ยอมรับเรื่องการทุจริตคดโกงของผู้บริหารประเทศ ถ้าตนเองได้ประโยชน์หรืออยู่ดีกินดีขึ้น คิดแล้วให้สงสารประเทศชาติ และมั่นใจว่ายังมีคนอีกเป็นจำนวนมากไม่ยอมนับไม่ถึกับเรื่องทุจริตคดโกง เอารัดเอาเปรียบ โดยเฉพาะประชาชนผู้เสียภาษีด้วยความบริสุทธิ์ใจให้ประเทศชาติ ที่น่าเป็นห่วงก็คือ ถ้าคนทั้งประเทศตั้งหน้าตั้งตาโกงซึ่งกันและกัน บ้านเมืองจะมีความสุขได้อย่างไร

ประการสำคัญเชื่อว่าทุกคนจะมีสิทธิโกงหรือเอาเปรียบคนอื่น ผู้ที่โกงได้ เอาเปรียบได้ ส่วนมากเป็นผู้มีอำนาจ มีอิทธิพล ไม่สนใจความถูกต้อง ไม่เชื่อเรื่องตงนรกหรือขึ้นสวรรค์ คงหวังได้ยากที่ทุกคนจะได้รับประโยชน์หรือความเอื้ออาทรจากคนประเภทนี้ คนรวยกับคนจนจะมีช่องว่างยิ่งห่างมากขึ้น ถ้าเราเชื่อว่าคนนี้เป็นยุคโลกาภิวัตน์ ต้องทำมาค้าขายกับต่างประเทศ ใครอยากทำมาค้าขายด้วย ถึงจำเป็นต้องค้า ก็ต้องติดต่อค้าขายด้วยความระแวงและระมัดระวัง แม้คู่ค้าภายในประเทศเองก็คงมีความรู้สึกไม่แตกต่างกัน

ในโลกธุรกิจการค้าก็เช่นเดียวกัน คนที่ทุจริตคดโกง เอาเปรียบผู้อื่นได้ ส่วนใหญ่เป็นผู้มีอำนาจในมือ มีโอกาส เช่น ผู้ถือหุ้นใหญ่ผู้บริหารทั้งที่เป็นตัวแทนของผู้ถือหุ้นใหญ่หรือไม่ใช่ตัวแทน โดยเฉพาะผู้ถือหุ้นใหญ่ที่เป็นกรรมการหรือเป็นทั้งผู้บริหารด้วย พวกนี้อาศัยความเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่เอาชนะไหวดหรือการออกเสียงในที่ประชุมใหญ่ ใช้อำนาจที่ผู้ถือหุ้นมอบหมายให้แล้วก็จะใช้เป็นข้ออ้างเสมอว่าไม่ได้ทำผิดกฎหมายหรือผิดกติกา ส่วนจะทำผิดจรรยาบรรณหรือจริยธรรมหรือไม่ไม่สนใจ ใครเสียเปรียบหรือไม่ไม่ใช่ไม่รู้ รู้แต่ไม่แฉแสด เพราะคิดถึงผลประโยชน์ของตนเป็นใหญ่ บริษัทที่มีผู้ถือหุ้นใหญ่

และหรือผู้บริหารประเภทนี้ นักลงทุนไม่ควรคบค้าสมาคมด้วย ร่วมลงทุนเป็นหุ้นส่วนเมื่อไหร่มีแต่เสียกับเสีย

มีกรณีตัวอย่างมากมายที่ผู้กระทำถือว่าไม่ได้ทำผิดกฎหมายหรือทำผิดกฎเกณฑ์กติกา แต่ผิดจรรยาบรรณหรือผิดหลักการหรือผิดเจตนารมณ์ ออกมาให้ท่านผู้อ่านพิจารณากรณีตัวอย่าง 4-5 กรณีต่อไปนี้ว่า กรณีไหนผิดจรรยาบรรณ กรณีไหนผิดหลักการหรือเจตนารมณ์

กรณีแรก เป็นกรณีที่เกิดขึ้นบ่อยทั้งในบริษัทที่จดทะเบียนและไม่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ คือ กรณีที่ผู้ถือหุ้นใหญ่แต่งตั้งตนเองและญาติพี่น้องเป็นทั้งกรรมการและผู้บริหารระดับสูงของบริษัท เวลาที่บริษัทมีกำไรดี ก็ใช้อำนาจอนุมัติโบนัสก้อนโตแบ่งปันในหมู่ผู้บริหารระดับสูงไม่กี่คน เช่น อาจมากถึง 30% ของกำไรก่อนภาษีทั้งๆ ที่บริษัทอื่นในระดับที่ใกล้เคียงกันใช้งบประมาณโบนัสเพียง 10% ถึง 15% กำไรที่เหลือจึงค่อยนำไปจัดสรรปันผลแก่ผู้ถือหุ้น หุ่นละเท่าๆ กัน ผู้ถือหุ้นอื่นๆ จะได้รับส่วนแบ่งน้อยกว่าที่ควรจะได้

ยกตัวอย่างเช่น บริษัทมีกำไรก่อนภาษีและก่อนโบนัส 100 ล้านบาท ถูกหักไปจ่ายโบนัส 15% กำไรสุทธิก่อนภาษีเท่ากับ 85 ล้านบาท หักภาษี 30% เหลือกำไรสุทธิหลังภาษี 59.5 ล้านบาท ถ้าบริษัทนี้มีผู้ถือหุ้นภายนอกหรือประชาชนทั่วไป 50% ก็มีสิทธิได้รับส่วนแบ่ง

ครึ่งหนึ่งหรือ 29.75 ล้านบาท แต่ถ้าถูกหักไปจ่ายโบนัส 30% ส่วนแบ่งของบุคคลภายนอกก็จะเหลือ 24.5 ล้านบาท สรุปลงก็ได้รับส่วนแบ่งลดลงจากที่ควรจะได้

นี่คือวิธีง่าย ๆ ของการเอาเปรียบผู้ถือหุ้นอื่น สิ่งที่เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นใหญ่ทำได้เช่นนี้ ก็เพราะใช้เสียงใหญ่ในที่ประชุมผู้ถือหุ้นอนุมัติงบประมาณโบนัสในขั้นแรก และใช้เสียงใหญ่ในคณะกรรมการอนุมัติโบนัสให้ตนเองและญาติพี่น้องในขั้นต่อไป โดยคนอื่นไม่มีสิทธิ์มีเสียงมากพอไปทัดทานได้ ถูกกฎหมายแต่เป็นธรรมกับผู้อื่นหรือไม่? โปรดพิจารณา

กรณีที่สอง เกิดขึ้นบ่อยในบริษัทจดทะเบียน เป็นกรณีที่ผู้ถือหุ้นใหญ่ที่เป็นทั้งกรรมการและผู้บริหารระดับสูง ใช้เสียงใหญ่ในที่ประชุมผู้ถือหุ้นและในคณะกรรมการอนุมัติให้บริษัทออกใบสำคัญแสดงสิทธิในการแปลงเป็นหุ้นสามัญ (Warrant) แจกจ่ายไปให้ผู้บริหารระดับสูง (ซึ่งก็เป็นพวกตนเอง) และพนักงาน โดยให้เหตุผลอันน่าเชื่อถือว่าเป็นโบนัสให้ผู้บริหารและพนักงานรูปแบบหนึ่ง เพื่อเป็นแรงจูงใจและรักษาผู้บริหารและพนักงานอยู่กับบริษัทนานๆ แต่พอเอาเข้าจริงกลับจัดสรรใบสำคัญแสดงสิทธิให้กรรมการและผู้บริหารจำนวนมาก บางรายอาจสูงถึงกว่า 50% ของจำนวนที่ออกทั้งหมด เหลือแบ่งให้พนักงานน้อยๆ คนได้เพียงคนละเล็กละน้อย เพราะราคาใช้สิทธิ์แปลงเป็นหุ้นสามัญส่วนใหญ่กำหนดไว้ต่ำกว่าราคาตลาดมาก ถามว่ากรณีนี้ถูกกฎหมายหรือไม่? ถูกหลักการหรือเจตนารมณ์หรือไม่? การออกใบสำคัญแสดงสิทธิโดยกำหนดราคาใช้สิทธิ์ต่ำกว่าราคาตลาดมาก ฐานจำนวนหุ้นมากขึ้นทำให้ผู้ถือเดิมเสียเปรียบหรือไม่?

กรณีที่สาม บริษัทผลิตอาหารสำเร็จรูปจำหน่ายทั้งภายในและส่งออกนอกประเทศ อยู่มาวันหนึ่งทางการตรวจพบว่าวัตถุดิบชนิดหนึ่งที่ใช้ผลิตอาหารสำเร็จรูปมีสารที่มีโอกาสทำให้เกิดโรคมะเร็งเมื่อบริโภคเข้าไป แต่สารประเภทนี้เมื่อถูกความร้อนจะตรวจพบไม่ได้ แต่ก็ยังมีผลเมื่อบริโภค ทางกรจึงสั่งห้ามใช้วัตถุดิบประเภทนี้ผลิตอาหาร บริษัทผู้ผลิตต้องใช้วัตถุดิบอื่นแทน ทำให้ต้นทุนสูง กำไรลดบริษัทจึงใช้กลยุทธ์เปลี่ยนสัดส่วนการขายโดยส่งออกมากขึ้น เพราะประเทศที่นำเข้ายังไม่มียกกฎหมายห้ามใช้วัตถุดิบประเภทนี้ นอกจากนี้กระบวนการผลิตอาหารต้องใช้ความร้อนทำให้ตรวจพบสารประเภทนี้ในอาหารได้ยาก ผู้บริโภคในประเทศที่นำเข้าบริโภคแล้วจะเกิดผลอย่างไรไม่รู้ ขอทำกำไรอย่างเดียว ไม่ผิดกฎหมายแต่ผิดศีลธรรมจรรยาหรือไม่? โปรดพิจารณา

กรณีสุดท้าย ขอฝากเป็นการบ้านให้ทั้งผู้บริหารและพนักงานพิจารณาไตร่ตรองว่าควรกระทำหรือไม่ คณะกรรมการบริษัทหนึ่ง

“ยังมีเรื่องราวต่างๆ อีกมากมายทั้งในวงการธุรกิจและวงการเมือง ที่ผู้กระทำมักอ้างว่าไม่ได้ทำผิดกฎหมาย โดยใช้การตีความแบบครีเอทีฟ หรือทำถูกกฎหมายโดยไม่เคยคำนึงถึงจริยธรรม ไม่คำนึงถึงเจตนารมณ์หรือหลักการ เหมือนเช่นที่คนชอบพูดถึงเรื่องกติกากำตามกติกา โดยไม่เคยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของกติกา”

อนุมัติโครงการเงินกู้สวัสดิการให้พนักงานกู้ยืมเงินเพื่อซื้อบ้านเป็นที่อยู่อาศัย โดยคิดอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่า กู้ธนาคารมาก เจตนารมณ์ก็เพื่อช่วยเหลือพนักงานที่เดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัย หรือ จำเป็นต้องการมีบ้านช่องเป็นของตนเอง โดยบริษัทกำหนดงบประมาณ สำหรับโครงการนี้จำนวนหนึ่งที่ต้องจำกังบประมาณ เพราะบริษัทนี้ไม่ใช่สถาบันการเงิน มีเงินทุนจำกัด และการให้กู้ดอกเบี้ยถูกเป็นต้นทุนค่า

ใช้จ่ายของบริษัท แต่ที่จำเป็นต้องดำเนินการเพราะมีเจตนาดี รักษาภาพพจน์ในเรื่องดูแลพนักงานดี และคาดหวังให้พนักงานอยู่กับบริษัทนานๆ

แต่ในโลกของความเป็นจริง ปรากฏว่าบริษัทต่างๆ ที่เสนอโครงการสวัสดิการดีๆ กลับมีทั้งผู้บริหารเงินเดือนเยอะและพนักงานที่ครอบครัวร่ำรวยใช้สิทธิ์กู้เงินสวัสดิการนี้ไปใช้ ทำให้เป็นภาระต้นทุนของบริษัทและงบประมาณเหลือให้พนักงานที่เดือดร้อนจริงก็น้อยลงแม้หลายๆ บริษัทไม่ได้จำกัดสิทธิ์สำหรับผู้บริหารและลูกเศรษฐีไว้ถามว่าบุคคลเหล่านี้ควรใช้สิทธิ์หรือไม่?

ยิ่งกว่านี้บางบริษัทอาจกำหนดเงื่อนไขการกู้ยืมโดยมีวิธีการตรวจสอบพิจารณาถึงความเดือดร้อนจริงแต่ก็มีพนักงานบางพวกให้ข้อมูลที่เท็จเพื่อกู้ยืมให้ได้ ถามว่าการกระทำที่วุ่นๆ ทำผิดเจตนารมณ์หรือหลักการที่กำหนดไว้ชัดเจนในการให้กู้สวัสดิการหรือไม่? เชื่อว่ามีผู้บริหารและพนักงานล้มหลักการหรือเจตนารมณ์ของโครงการกระทำไปเพราะเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวเฉพาะหน้า

หวังว่าตัวอย่างข้างต้นจะช่วยเป็นเครื่องเตือนใจในการคิดถึงจรรยาบรรณขององค์กรและเจตนารมณ์ของโครงการสวัสดิการทั้งหลาย

ยังมีเรื่องราวต่างๆ อีกมากมายทั้งในวงการธุรกิจและวงการเมือง ที่ผู้กระทำมักอ้างว่าไม่ได้ทำผิดกฎหมาย โดยใช้การตีความแบบครีเอทีฟ หรือทำถูกกฎหมายโดยไม่เคยคำนึงถึงจริยธรรม ไม่คำนึงถึงเจตนารมณ์หรือหลักการ เหมือนเช่นที่คนชอบพูดถึงเรื่องกติกากำตามกติกาโดยไม่เคยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของกติกา ทุกกติกาที่กำหนดขึ้นใช้ในสังคมส่วนรวมมีเจตนารมณ์ที่ดีทั้งนั้น คนส่วนใหญ่ที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวชอบใช้เหตุผลแบบเอาสี่ข้างเข้าดู เช่น การสรรหา CEO ในบางหน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ การประมูลงานของรัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานราชการบางแห่ง จึงอยากเชิญชวนสงฆ์ช่วยให้ช่วยกันทำอะไรมากกว่าคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมโดยยึดหลัก “ทำถูกกฎหมายถูกต้องคล้อยกับจริยธรรมหรือเจตนารมณ์หรือหลักการด้วยนะครับ” **M&W**